

O nejbohatším vrabci na světě

Magdaléna Cihlářová

PETIŠKA, Eduard. *O nejbohatším vrabci na světě*. Praha: Euromedia, 2018. Pikola (Euromedia). ISBN 978-80-7549-885-4.

Anotace Knížka vypráví poučný příběh o nenasytném, lakomém vrabci, kterému se jeho chamtivost málem nevyplatila. Nakonec si naštěstí včas vzpomene na kamarády a vše dobře dopadne. Cílem týdenního integrovaného bloku je přivést děti na myšlenku, že přátelství je větším bohatstvím než to materiální a zároveň dětem ukázat, že přátelství není samozřejmost a je důležité o něj pečovat. Taktéž rozvinout prosociální vztahy dětí příklady, jak by se měl a neměl chovat dobrý kamarád.

Cílová skupina – 5-7 let

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

Výchovné a vzdělávací cíle

Vzdělávací oblast	Dílčí cíle (co učitel podporuje)	Očekávané výstupy (co dítě dokáže)
Dítě a jeho tělo	Zdokonalování dovedností v oblasti jemné i hrubé motoriky, rozvoj užívání sluchu a hmatu	Sladí pohyb s rytmem hudby, dokáže překonat překážky překážkové dráhy, rozliší zpěv ptáků.
Dítě a jeho psychika	Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních, osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, získání schopnosti záměrně řídit svoje chování, vytváření základů pro práci s informacemi	Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost, přemýšlí a vede jednoduché úvahy, zaměří se na to důležité, porovná množství, rozdělí celek na stejné části, rozhoduje se o svých činnostech, respektuje pravidla hry/zadané činnosti, projevuje, co cítí.
Dítě a ten druhý	Seznamování s pravidly ve vztahu k druhému, posilování prosociálního chování, rozvoj kooperativních dovedností, rozvoj komunikativních dovedností	Umí navazovat kontakt s druhým dítětem, dodržuje dohodnutá pravidla, brání se nežádoucímu chování druhého dítěte, umí spolupracovat.
Dítě a společnost	Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách, osvojení si poznatků o prostředí, v němž dítě žije	Jedná spravedlivě, hraje férově, dodržuje pravidla her a jiných činností, odmítá společensky nežádoucí chování, vnímá hodnotu přátelství, umí rozpoznat a pojmenovat základní emoce.
Dítě a svět	Seznámení s prostředím, ve kterém dítě žije, vytváření elementárního povědomí o širším přírodním a technickém prostředí	Dítě má povědomí o životě druhů ptáků žijících v jeho okolí a o dovozu surovin.

Lekce 1

Potřebné pomůcky: obrázek vrabce, slunečnicová semínka a fazole + 3 misky, naučná dětská literatura o ptácích, papír + tužky

Aktivity ve fázi Evokace:

Než začneme knížku číst, ukážeme dětem obálku se zakrytým nadpisem a zeptáme se dětí: „O čem by mohla tato knížka vyprávět?“ (**předvídaní**) „Proč si to myslíš?“ „Proč by se mohlo jednat o zimní příběh?“ (**usuzování**) Prozradíme dětem název knihy a dál se ptáme: „Viděly jste někdy nějakého vrabce?“ „Co o vrabcích víte?“ „Co byste se o nich chtěly dozvědět?“ „O čem příběh bude?“ Zapišeme nápady dětí na papír.

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

Aktivity ve fázi Uvědomění si informací:

Kam se podíváš, všude a všude samý sníh. ... vysoko na komíně? „Co tam vrabec asi může dělat?“ (předvídání)

Čimčarara, čimčarara, ... Chceš se s nimi rozdělit? „Co asi udělá Rozcuchánek s rohlíkem?“ (předvídání)

Proč se mám dělit s kamarády? Myslí si Rozcuchánek. ... málem se zadusí. „Co podle vás kamarádi udělají?“ (předvídání)

Leťte, kamarádi, odletíme od něj!

Aktivity ve fázi Reflexe:

„Co jsme se zatím dozvěděli? Je příběh takový, jaký jsme čekali? „Jak se asi kamarádi cítili?“ „Jak se cítil Rozcuchánek?“ „Co si myslíte o chování Rozcuchánka?“ (shrnování) Na tabuli nakreslíme obrys vrabce a ptáme se dětí na otázky KDO? CO? A TAK? a odpovědi napíšeme do příslušných částí vrabce.

Navazující aktivity:

Vrátíme se k tomu, co jsme se chtěli dozvědět o vrabcích ve fázi evokace a vyhodnotíme, co jsme se dozvěděli a co ne. Následně nabídneme dětem několik stanovišť s aktivitami po třídě a samy se rozhodnou, co budou dělat.

- hledání o vrabcích pomocí dětské naučné literatury a jejich zaznamenání na papír pomocí obrázkového písma
- třídění plodů, které vrabec jí, a které ne (fazole a slunečnicová semínka) – vytříděná slunečnicová semínka odneseme na krmítko až půjdeme ven
- Pohybová hra Na hlídače:
 - Vymezíme prostor pro hlídače (obruč, lano).
 - Hlídač v kruhu sedí, má zavřené oči, předstírá spánek.

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

- Ostatní děti jsou jako vrabci, poskakují a říkají: „*Hlídač usnul na lavici, všichni vrabci na silnici.*“
- V další části říkanky si sednou do dřepu, předstírají zobání zrní a říkají: „*Až se zrní nazobáme, na hlídače zavoláme: Hlídači ustávej!*“
- V tom se hlídač vzbudí a honí vrabce, koho chytí, ten je nový hlídač.

Lekce 2

Potřebné pomůcky: kostka ledu

Aktivity ve fázi Evokace:

Připomeneme si, o čem jsme včera četli, jaké informace našly děti v naučné literatuře a kde jsme včera skončili v našem příběhu. Následně se děti zeptáme: „*Jak Rozcuchánek reagoval na to, že od něj kamarádi odletěli? Jak se asi cítil? Jak bude příběh pokračovat?*“ (předvídání)

Aktivity ve fázi Uvědomění si informací:

Jen si ležte, ... pomyslel si Rozcuchánek. „Proč by chtěl být Rozcuchánek kanárkem?“ (usuzování)

A Rozcuchánek si vzpomněl na svůj koutek za komínem. ... Dobrou noc. „Kde Rozcuchánek nakonec usnul? Jak je to možné? Nechal byste ho tam taky? Proč?“ (hodnocení)

Aktivity ve fázi Reflexe:

Shrneme s dětmi nejzásadnější momenty z dnešní části příběhu stejným způsobem jako včera. Ptáme se na otázky KDO? CO? A TAK? ALE NAKONEC? a odpovědi zapisujeme do obrázku vrabce. (shrnutí)

„Proč se Rozcuchánek vrátil na noc ke kamarádům? Pokračoval příběh tak, jak jsme si mysleli?“

Navazující aktivity:

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

Nácvik písničky Vrabec v zimě:

- Zazpíváme dětem písničku a dáme jim za úkol, aby se zvedly na slovo peřina a následně na slovo nos
- Zazpíváme jim celou písničku a ptáme se: „*Jak se vrabec cítí? Proč?*“
- Přiložíme dětem, které chtějí kostku ledu na kůži, aby se cítily jako vrabec v písničce. (vizualizace)
- Zahrajeme dětem celou písničku s klavírním doprovodem (kdo z dětí už pochytí text, může zpívat) a ony budou po třídě pochodovat a na slovo „skáču“ budou skákat jako vrabec.

Lekce 3

Potřebné pomůcky: náradí na překážkovou dráhu, grafomotorický list, písmena na kartičkách

Aktivity ve fázi Evokace:

Připomenutí fáze příběhu, ve které se nacházíme pomocí našeho shrnovacího obrázku. Ukážeme dětem obrázek a zeptáme se: „*Co se v našem příběhu stane dál?*“ (předvídání)

Aktivity ve fázi Uvědomění si informací:

Dobrý den! Co to hvízdá a syčí... Ale kam se schoval Rozcuchánek? „**Kam myslíte, že se schoval?**“ (předvídání)

Takové pěkné kupky obilí a já mám zobat zrníčka ze země? ... celá hromada je jenom moje. „**Co byste s takovou hromadou dělaly vy, děti?**“ (propojování) „**Co s ní asi bude dělat Rozcuchánek?**“ (předvídání)

Čimčarara, čim, čim, slyšte mne... začíná být dlouhá chvíle.

(Přerušění 1)

Aktivity ve fázi Reflexe:

Porovnáme to, co navrhovaly děti, že se stane s tím, co se opravdu v příběhu stalo. (Vennův diagram)

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

Navazující aktivity:

Povídání o tom odkud a kam například vlaky vozí různé suroviny.

Práce na stanovištích podle volby dítěte

- vlaky (překážková dráha) – každé dítě dostane obrázkovým kódem zapsanou mapu odkud a kam má co dovést (dopředu vysvětlíme jaký obrázek symbolizuje jakou překážku)
- porovnávání množství zrní – 5 misek s různým množstvím zrní a dítě ho má seřadit zleva doprava od nejvíce po nejméně
- skládání slov - na stole jsou slova vlak, vrabec, zrní a děti mají poskládat tato slova z písmen volně ležících na stole
- grafomotorika – velkoformátový list papíru s obrázkem vrabce na stěně, který mají děti obkreslovat

Lekce 4

Potřebné pomůcky: pracovní listy, pytlíček s kameny s obrázky, reproduktor

Aktivity ve fázi Evokace:

Připomeneme si, co jsme se dozvěděli předešlý den. Přineseme si pytlíček s kamínky, na kterých budou obrázky symbolizující hlavní slova z našeho příběhu – vlak, Rozcuchánek, vrabci, zrní, šťastný a smutný smajlík, kanárek, slepice. Děti, které budou chtít, si z pytlíčku vytáhnou tři kamínky a pokusí se vymyslet konec celého příběhu, tak aby všechna slova zapojily.

Aktivity ve fázi Uvědomění si informací:

Rozcuchánka už vůbec netěší hromada zrní. ..., jenže není mu při tom vesele. „Proč mu není vesele?“ (předvídání)

Rozcuchánek je nejbohatším vrabcem na světě, ... a Rozcuchánek uletěl. „Kam tak spěchal?“ (předvídání)

Podívejte se, jak se raduje... To uvidíte! „Čím kamarády asi překvapí?“ (předvídání)

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

Nalezl jsme velkou makovici. Proč nezůstal u svojí hromady zrní? „Proč tohle říkají?“ (předvídání)

Rozcuchánek se pouští do práce. ... Dobrou chuť, kamarádi!

Aktivity ve fázi Reflexe:

„Jak to všechno nakonec dopadlo? Jak se změnilo Rozcuchánkovo chování? Bylo vám sympatičtější jeho chování na začátku nebo na konci příběhu?“ (hodnocení)

„Kdybyste měly možnost hrát si s velkou hromadou hraček úplně samy, anebo s menším množstvím hraček, ale spolu s kamarády, co byste si vybraly? Proč?“

Povídáme si o tom, jak by se měl chovat dobrý kamarád a jak ne – učitelka zaznamená na papír.

Navazující aktivity:

Práce na stanovištích dle volby dítěte:

- pracovní list s obrázky symbolizující chování kamaráda – Dítě má za úkol vybrat obrázky s vhodným chováním a zakroužkovat je
- umět se spravedlivě rozdělit – Dítě má za úkol spravedlivě rozdělit nakrájenou zeleninu na počet dětí, které zrovna na stanovišti jsou.
- Poslech ptačího zpěvu – Děti si poslechnou zvuky ptáků, kteří se objevili v našem příběhu (vrabec, kanárek, slepice) a budou hádat, který je který

Lekce 5

Potřebné pomůcky: plyšový ptáček, pastelky, papíry, grafomotorický list, smyslový chodníček

Aktivity ve fázi Evokace:

Připomeneme si celý příběh knihy pomocí zalaminovaných obrázků z ní. Děti je budou muset poskládat chronologicky zleva doprava na tabuli a u toho přepravět celý příběh. Samy si práci zkontrolují a případně opraví podle klíče, který jim dáme.

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

Motivujeme děti k tomu, aby ve třídě našly vzkaz od Rozcuchánka, protože ráno volal paní učitelce, že tam někde je a že je moc důležité, aby si ho ve třídě přečetly. „Co nám asi chce říct?“ (předvídání)

Aktivity ve fázi Uvědomění si informací:

Přečteme si vzkaz v kruhu:

Milé děti,

Doneslo se ke mně, že jste si tento týden četly můj příběh a doufám, že jste si z něj vzaly ponaučení. Lituji toho, že mi bývalo bohatství milejší než moji kamarádi. Má touha po bohatství mě dostala do toho vlakového vagonu. Bylo mi tam opravdu smutno, nikomu bych to nepřál. Avšak až tam mi teprve došlo, že bohatství je sice hezká věc, ale když nemáte nikoho, s kým byste se o něj podělili, tak z něj stejně nemáte radost. Od té doby se ke svým kamarádům chovám jenom hezky a je nám spolu moc dobře. Doufám, že vy to ve školce máte taky tak! Už musím končit. Třeba se k vám do školky zase dostane knížka o nějakém mém dobrodružství, ale do té doby...

Na shledanou

Aktivity ve fázi Reflexe:

Pošleme po kruhu plyšového ptáčka a každý řekne jeden hezký skutek, který udělal pro svého kamaráda. ([propojování](#))

Navazující aktivity

- Kresba, jak by se k sobě měli kamarádi chovat
- Skládání slov na koberci (vrabec, kanárek, vlak, kamarád)
- Grafomotorický list se skoky vrabce
- Smyslovém chodníček
- Zopakujeme písničku Vrabec v zimě.

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.